

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
İQTİSADİYYAT NAZİRLİYİ YANINDA
DÖVLƏT VERGİ XİDMƏTİ

MUZDLU İŞLƏ ƏLAQƏDAR TUTULAN
GƏLİR VERGİSİ, MƏCBURİ DÖVLƏT
SOSIAL SİĞORTA, İŞSİZLİKDƏN SİĞORTA
VƏ İCBARİ TİBBİ SİĞORTA HAQQI

**Məcburi dövlət
sosial sığorta haqqı**

Məcburi dövlət sosial siğorta haqqı

Neft-qaz sahəsində fəaliyyəti olmayan və qeyri-dövlət sektoruna aid edilən vergi ödəyicilərində işləyən fiziki şəxslərin muzdlu işdən aylıq gəlirləri üzrə

- Siğorta haqqına cəlb edilən aylıq gəlirin məbləği **200 manatadək** olduqda siğortaolunanın gəlirlərindən **3 faiz**, siğortaədənin vəsaiti hesabına **22 faiz** olmaqla ümumilikdə **25 faiz**;
- 200 manatdan 8000 manatadək olduqda siğortaolunanın gəlirlərindən 6 manat + 200 manatdan 8000 manatadək olan hissənin **10 faizi**, siğortaədənin vəsaiti hesabına 44 manat + 200 manatdan 8000 manatadək olan hissənin 15 faizi olmaqla ümumilikdə **25 faiz**;
- 8000 manatdan çox olduqda siğortaolunanın gəlirlərindən 786 manat + 8000 manatdan çox olan hissənin 10 faizi, siğortaədənin vəsaiti hesabına 1214 manat + 8000 manatdan çox olan hissənin **11 faizi** olmaqla ümumilikdə 21 faiz dərəcə ilə məcburi dövlət sosial siğorta haqqı tutulur.

Misal: Pərakəndə ticarətlə məşğul olan müəssisədə muzdlu işləyən işçinin əsas iş yeri üzrə aylıq əmək haqqı **600** manat olmuşdur. Bu halda işçinin (siğortaolunanın) aylıq əmək haqqından və işəgötürənin (siğortaədənin) vəsaiti hesabına aşağıdakı qaydada məcburi dövlət sosial siğorta haqqı hesablanaraq tutulacaqdır:

Cəmi hesablanmalı məcburi dövlət sosial siğorta haqqı - **150 manat** (46+104):

1. İşçinin gəlirindən - 46 manat (600 manat əmək haqqının 200 manat hissəsinə görə 3%-i, yəni 6 manat, 200 manatdan yuxarı hissə üçün 400 manatın 10%-i, yəni 40 manat, ümumilikdə isə 6+40=46 manat).
2. İşəgötürənin vəsaiti hesabına - 104 manat (600 manat əmək haqqının 200 manat hissəsinə görə 22%, yəni 44 manat, 200 manatdan yuxarı hissə üçün 400 manatın 15%-i, yəni 60 manat, ümumilikdə isə 44+60=104 manat).

Neft-qaz sahəsində fəaliyyəti olan və dövlət sektoruna aid edilən vergi ödəyicilərində işləyən fiziki şəxslərin muzdlu işdən aylıq gəlirləri üzrə

Sığortaedən tərəfindən – hesablanmış əməyin ödənişi fondunun və məcburi dövlət sosial sığortasına cəlb olunan digər gəlirlərin 22 faizi;

Sığortaolunan tərəfindən – işçinin əməkhaqqının və məcburi dövlət sosial sığortasına cəlb olunan digər gəlirlərinin 3 faizi.

Misal: Dövlət müəssisəsində muzdlu işləyən işçinin əsas iş yeri üzrə aylıq əmək haqqı 600 manat olmuşdur. Bu halda işçinin (sığortaolunanın) aylıq əmək haqqından və işəgötürənin (sığortaedənin) vəsaiti hesabına aşağıdakı qaydada məcburi dövlət sosial sığorta haqqı hesablanaraq tutulacaqdır:

Cəmi hesablanmalı məcburi dövlət sosial sığorta haqqı - 150 manat (18+132):

1. İşçinin gəlirindən - 18 manat ($600 * 3\%$).

2. İşəgötürənin vəsaiti hesabına - 132 manat ($600 * 22\%$).

Texnologiyalar parkının rezidentləri üzrə

(2023-cü il yanvarın 1-dən 10 il müddətində):

Texnologiyalar parkının rezidenti (o cümlədən sistem inteqrasiyası, proqram təminatının hazırlanması və inkişaf etdirilməsi fəaliyyətini həyata keçirən şəxslər), onun podratçısı və həmin podratçı ilə birbaşa müqavilə bağlamış subpodratçı ilə bağlanmış əmək müqaviləsi (kontraktı) əsasında həmin fəaliyyətin məqsədləri üçün cəlb edilən fiziki şəxslər (əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər istisna olmaqla) üzrə öz seçimlərindən asılı olaraq minimum aylıq əməkhaqqı məbləğinin 4 misli miqdarından və ya muzdlu işdən əldə edilən gəlirlərdən yuxarıda qeyd edilən "Neft-qaz sahəsində fəaliyyəti olmayan və qeyri-dövlət sektoruna aid edilən vergi ödəyicilərində işləyən fiziki şəxslərin muzdlu işdən aylıq gəlirləri üzrə" və ya "Neft-qaz sahəsində fəaliyyəti olan və dövlət sektoruna aid edilən vergi ödəyicilərində işləyən fiziki şəxslərin muzdlu işdən aylıq gəlirləri üzrə" müəyyən edilmiş qaydada məcburi dövlət sosial sığorta haqqı tutularaq ödənilir*.

Hesablanma və ödənilmə müddətləri:

Hər ay üçün əmək haqqı və digər gəlirlər üzrə ödənişlərlə eyni vaxtda hesablanmalı, sonrakı ayın **15-dən gec olmayaraq**, tam məbləğdə nağdsız hesablaşma qaydasında aidiyyəti fonda ödənilməlidir.

Bəyannamənin təqdim edilmə müddəti:

Hər rüb üzrə rüb başa çatdıqdan sonra **növbəti ayın 20-dən** gec olmayaraq (sığortaedən Azərbaycan Respublikasında fəaliyyətini müvəqqəti dayandırdıqda, ləğv edildikdə, yaxud fəaliyyətinə xitam verildikdə bu barədə müvafiq ərizədə (arayışda) göstəriləndiyi tarixdən 30 gün müddətində, lakin hesabatın təqdim edilməsi müəyyən edilmiş müddətdən gec olmayaraq) “Muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulmalar üzrə vahid bəyannamə (hesabat)” sığortaedənin uçotda olduğu vergi orqanına təqdim edilməlidir.

* Sığortaedəndə işləyən sığortaolunan hər il yanvar ayının 15-dək, sığortaolunanın (yeni işəgötürülən şəxslər istisna olmaqla) seçim hüququ cari il ərzində yarandıqda isə bu hüququn yarandığı gündən 15 gün ərzində öz seçimi barədə yazılı məlumatı sığortaedənə təqdim etməlidir və bu halda həmin seçim təqvim ilinin sonunadək dəyişdirilmir. Növbəti təqvim ili üçün sığortaolunan yanvar ayının 15-dək seçimi barədə yazılı məlumatı təqdim etmədikdə, sığortaedən həmin sığortaolunanın əvvəlki ildəki seçimini tətbiq edir. Təqvim ili ərzində qeyd edilən kateqoriyadan olan yeni işəgötürülən şəxsə münasibətdə həmin şəxsin əmək müqaviləsi bağlamaq üçün verdiyi ərizədə qeyd etdiyi seçimi tətbiq edilir və təqvim ilinin sonunadək həmin seçim dəyişdirilmir.

Sığortaolunanın seçim hüququ cari il ərzində yarandıqda məcburi dövlət sosial sığorta haqqının yuxarıda qeyd edilən qaydaya uyğun olaraq hesablanması seçim hüququnun yarandığı gündən etibarən həyata keçirilir.

Sığortaolunan seçim hüququnu itirdikdə məcburi dövlət sosial sığorta haqqının yuxarıda qeyd edilən qaydaya uyğun olaraq hesablanması seçim hüququnun itirildiyi gündən etibarən dayandırılır.

Fərdi sahibkarların fəaliyyət sahələri üzrə məcburi dövlət sosial sığorta haqqının hesablanması xüsusiyyətləri

Sahibkarlıq fəaliyyəti üzrə - minimum aylıq əməkhaqqının 15 faizindən az, 100 faizindən çox olmamaq şərtilə, gəlirlərinin (xərclər çıxılmadan) 2 faizi miqdarında məcburi dövlət sosial sığorta haqqı hesablanmalıdır.

Misal: Fərdi sahibkarın aylıq gəliri 30000 manat təşkil edir. Bu halda onun qeyd edilən sahibkarlıq fəaliyyəti üzrə ödəməli olduğu aylıq məcburi dövlət sosial sığorta haqqının məbləği 400 manat olacaqdır. Belə ki, ölkə üzrə minimum əmək haqqı 400 manat təşkil etdiyindən və fərdi sahibkarın gəlirlərinin 2% (600 manat) həcmində məbləğin Qanun ilə müəyyən edilmiş məcburi dövlət sosial sığorta haqqının yuxarıda həddindən (minimum aylıq əməkhaqqının 100%) yüksək olduğundan fərdi sahibkarın məcburi dövlət sosial sığorta haqqı üzrə öhdəliyi minimum aylıq əməkhaqqının 100 faizi həcmində təşkil etmişdir.

Mülki hüquqi xarakterli müqavilələrlə işləyənlərin (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla), xüsusi notariusların, müəlliflik qonorarı ödəyən hüquqi və fiziki şəxslərin, Azərbaycan Respublikasının vəkillər kollegiyasının üzvlərinin və sərbəst mediatorların məcburi dövlət sosial sığorta haqqının hesablanması xüsusiyyətləri

Qeyd edilən şəxslər üzrə məcburi dövlət sosial sığorta haqqı aşağıdakı dərəcələrlə hesablanıb ödənilməlidir:

- mülki hüquqi xarakterli müqavilələrlə işləyənlər (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla) üzrə ödəmə mənbəyindən tutulmaqla - gəlirlərinin 25 faizi miqdarında;
- xüsusi notariuslar üzrə - minimum aylıq əməkhaqqının on mislinin 25 faizi miqdarında;
- müəlliflik qonorarı ödəyən hüquqi və fiziki şəxslər üçün ödəmə mənbəyindən tutulmaqla - hesablanmış qonorar məbləğinin 15 faizi miqdarında;

- Azərbaycan Respublikasının vəkillər kollegiyasının üzvləri və sərbəst mediatorlar - **gəlirlərinin (xərclər çıxılmaqla) 15 faizi miqdarında;**

Misal: Fiziki şəxs xüsusi notarius fəaliyyəti ilə məşğul olur. Bu halda həmin fiziki şəxsin xüsusi notarius fəaliyyəti üzrə ödəməli olduğu aylıq məcburi dövlət sosial sığorta haqqının məbləği 1000 manat (minimum aylıq əməkhaqqı $400 * 10 \text{ misli} * 25\%$) olacaqdır.

○ Hesablanma və ödənilmə müddəti:

Hər ay üçün hesablanmalı, **sonrakı ayın 15-dən gec olmayaraq**, tam məbləğdə nağdsız hesablaşma qaydasında aidiyyəti fonda ödənilməlidir.

○ Bəyannamənin təqdim edilmə müddəti:

Hər rüb üzrə rüb başa çatdıqdan sonra **növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq** “Muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulmalar üzrə vahid bəyannamə (hesabat)” vergi ödəyicisinin uçotda olduğu vergi orqanına təqdim edilməlidir.

Azadolmalar

Aşağıdakı əmək ödənişi və gəlir növləri üzrə məcburi dövlət sosial sığorta haqqı hesablanmır:

- iş vaxtı daimi yolda olan və ya işi gediş-gəliş (səyyar) xarakteri daşıyan, çöl təşkilatlarında işləyən işçilərə gündəlik ezamiyyə xərclərinin evəzində verilən əlavələr;
- faktiki ezamiyyə xərclərinin, habelə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilmiş digər işgüzar xərclərin (görüşlərin keçirilməsi ilə bağlı qonaqların görüş yerinə gətirilməsi və görüş yerindən aparılması xərcləri, ictimai-iaşə obyektlərində qonaqlar üçün ziyafətlərin təşkili, habelə bu tədbirlərin keçirilməsi üçün hazır yeməklərin alınması üzrə çəkilməmiş xərclər və görüşlərə cəlb edilmiş tərcüməçilərin xidmət haqları) evəzinin ödənilməsi;
- müəssisənin ləğvi, işçilərin sayının azaldılması, ştatların ixtisar edilməsi və ya işçinin vəfatı ilə əlaqədar əmək müqaviləsinə xitam verilirken birdəfəlik ödənilən məbləğlər;
- əmək şəraiti zərərli, ağır olan və yeraltı işlərdə çalışan işçilərə verilən pulsuz müalicə-profilaktik yeməklər, süd və ona bərabər tutulan digər məhsulların dəyəri və işçilərə müəyyən edilmiş müddətlərdə və tələb olunan çeşidlərdə verilən xüsusi geyim, xüsusi ayaqqabı və digər fərdi mühafizə vasitələrinin dəyəri;
- istehsalatdan ayrılmaqla təhsil almağa göndərilmiş tələbələrə, doktorantlara və magistrələrə müəssisə və təşkilatların hesabına ödənilən təqaüd məbləğləri;
- təbii fəlakət və digər fəvqəladə hallarla əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və Nazirlər Kabinetinin öz səlahiyyətləri daxilində qərarları əsasında, habelə xarici dövlətlər və digər təşkilatlar tərəfindən göstərilən birdəfəlik yardımlar;

- aliment ödənişləri, donorluq zamanı verilən qan və qan komponentləri üçün haqq;
- məcburi dövlət sosial sığorta haqları hesabına verilən sosial sığorta ödəmələrinin məbləğləri;
- Azərbaycan Respublikasının qanunları və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qərarları əsasında dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına verilən dövlət təqaüdləri və dövlət müavinətləri;
- sığorta hadisəsi baş verdikdə, sığortalının əmlakına və ya əmlak mənafeələrinə dəymiş zərərin yerini doldurmaq üçün pul və ya natura şəklində ödənilmiş vəsait-sığorta ödənişi, həmçinin sığortaedən tərəfindən ödənilən bütün növ icbari sığorta və könüllü tibbi sığorta haqları, 3 ildən az olmayan müddətə bağlanan müqavilə ilə həyatın yığıcı sığortası və pensiya sığortası üzrə sığortaedənin sığortaolunanın gəlirlərinin 50 faizindən çox olmayan hissəsindən respublikanın sığortaçılarına ödənilən sığorta haqları, həyatın yığıcı sığortası və pensiya sığortası üzrə müqavilənin qüvvəyə mindiyi andan etibarən 3 illik müddət keçdikdən sonra sığorta olunana və faydalanan şəxsə ödənilən hər hansı məbləğlər;
- muzdlu işə və sahibkarlıq fəaliyyətinə aid olmayan gəlirlər (faiz gəliri, dividend, əmlakın icarəyə verilməsindən gəlir, royalti (müəlliflik qonorarı istisna olmaqla), sahibkarlıq fəaliyyəti məqsədləri üçün istifadə olunmayan aktivlərin təqdim edilməsindən gəlir, hədiyyə, maddi yardım (sığortaedənin öz işçisinə ödədiyi maddi yardım istisna olmaqla) və mirasların məbləği, idman oyunları ilə əlaqədar aparılan mərc oyunlarından, lotereyaların keçirilməsindən, habelə digər yarışlardan və müsabiqələrdən pul şəklində əldə edilən uduşlar);
- yarışlarda və müsabiqələrdə əşya və pul şəklində alınan mükafatların dəyəri;
- dövlət qulluqçusuna pensiya yaşına çatmasına görə könüllü işdən çıxması ilə əlaqədar verilən birdəfəlik haqq;
- sığortaedənin vəsaiti hesabına əmək qabiliyyətini müvəqqəti itirməyə görə verilən müavinət;

- dövlət orqanları tərəfindən köçürmə yolu ilə başqa yerlərə işləməyə göndərilən işçilərə köçürülmə və kirayə xərclərinin əvəzi üçün ödənilən kompensasiya;
- respublikanın diplomatik nümayəndəliyində və ya konsulluğunda işləyən diplomatik xidmət əməkdaşlarına, diplomatik xidmət orqanlarının inzibati-texniki xidmətini həyata keçirən şəxslərə “Diplomatik xidmət haqqında” Qanunun 21-ci və 23.2-ci maddələrinə uyğun olaraq ödənilən müavinətlər, kompensasiyalar və aylıq əlavə (01.01.2023-cü il tarixədək respublikanın diplomatik nümayəndəliyində və ya konsulluğunda tutduğu vəzifədən azad edilərək geri çağırılmış, diplomatik xidmət orqanlarında qulluğuna və ya əmək müqaviləsinə xitam verilmiş diplomatik xidmət əməkdaşlarına və diplomatik xidmət orqanlarının inzibati-texniki xidmətini həyata keçirən şəxslərə bu müddəə şamil olunmur), müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) xarici dövlətlərdə və beynəlxalq təşkilatlarda nümayəndələrinə dövlət məvacibi istisna olmaqla, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi qaydaya uyğun olaraq ödənilən bütün növ ödənişlər, həmçinin mühafizəsi zəruri hesab edilən Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə və beynəlxalq təşkilatlarda fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının mühafizəsini həyata keçirən hərbi qulluqçuların xarici ölkədə aldığı əmək haqqı;
- fəaliyyətləri Beynəlxalq Humanitar Yardım üzrə Respublika Komissiyası vasitəsilə əlaqələndirilən beynəlxalq, yerli humanitar və onların təsis etdikləri inkişaf təşkilatlarının (sığortaedənlərin) donor ölkə, təşkilat, özəl şirkətlər tərəfindən maliyyələşdirilən humanitar proqramlar çərçivəsində ayrılan vəsait hesabına əcnəbilər üzrə formalaşan əmək haqqı fondu (Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 1 iyul tarixli, 298 nömrəli sərəncamı ilə təsdiq olunmuş «Qaçqınların və məcburi köçkünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması və məşğulluğunun artırılması üzrə Dövlət Proqramı»nın icrası müddətində);
- əmək xəsarəti və ya sağlamlığın başqa cür pozulması nəticəsində işçilərə dəymiş zərərin əvəzində verilən ödəmələr;

- ictimai təşkilatlar, xeyriyyə cəmiyyətləri və fondları tərəfindən verilən maddi yardımlar;
- əməliyyat-axtarış fəaliyyəti subyektləri ilə əməkdaşlıq edən şəxslərə, kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti subyektlərinə kömək edən şəxslərə ödənilən bütün növ əməkhaqqı, mükafat və digər maddi təminatlar;
- Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondu tərəfindən ödənilən maddi yardım (dəstək);
- sığortaedənin işçilərin sosial xarakterli xərclərinin çəkilməsinin nəticəsi kimi əldə edilən gəlirləri, o cümlədən üçüncü tərəfə ödədiyi vəsait.

Qeyd:

“Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin, məcburi dövlət sosial sığorta və icbari tibbi sığorta haqqının ödənilməsi haqqında qəbz”in alınması ilə bağlı ətraflı məlumatı **“Sərnişin daşıma fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən ödənilən sadələşdirilmiş vergi, məcburi dövlət sosial sığorta və icbari tibbi sığorta haqları”** və **“Aylıq sabit məbləğdə sadələşdirilmiş verginin, məcburi dövlət sosial sığorta və icbari tibbi sığorta haqlarının hesablanması və ödənilməsi”** bukletlərindən əldə edə bilərsiniz.

MALİYYƏ SANKSIYALARI, FAİZLƏR VƏ DİGƏR MƏSULİYYƏT TƏDBİRLƏRİ

Vergi və sığorta qanunvericiliyinin pozulması hallarına görə tətbiq olunan maliyyə sanksiyaları və digər məsuliyyət tədbirləri barədə məlumatı **“Maliyyə sanksiyaları, faizlər və digər məsuliyyət tədbirləri barədə Yaddaş”** adlı bukletdən əldə edə bilərsiniz.

VEGİLƏRƏ AİD
NƏŞRLƏR

AZ1029, Azərbaycan, Bakı, Heydər Əliyev prospekti, 155
Tel.: (+994 12) 403 89 70; Faks: (+994 12) 403 89 71
E-poçt: office@taxes.gov.az

www.taxes.gov.az

